

Motion om språktest

Motion av Maurice Forslund (KD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Maurice Forslund (KD) föreslår i en motion väckt i Stockholms kommunfullmäktige att språktest införs för all pedagogisk personal vid stadens för-, grund- och gymnasieskolor samt övrig social verksamhet i egen regi som riktar sig till barn och ungdomar. Vidare anføres i motionen att anställd personal som inte uppnår språkraven ska erbjudas utbildningsinsatser som syftar till att kraven nås.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning om att medarbetarnas språkkunskaper är en avgörande faktor för elevers språkutveckling, men bedömer att behov av fortbildning kan identifieras och åtgärdas inom ramen för pågående arbetssätt och resurser.

Förskolenämnden anser att rektorer redan har verktyg för att identifiera medarbetares behov av fortbildning, såväl inom svenska språket som förskolans undervisningsupdrag i stort samt att utbildningsinsatser som följd av detta redan genomförs.

Utbildningsnämnden konstaterar att det för de flesta tjänster i skolan krävs en högskoleutbildning som i sin tur krävt godkända betyg i svenska. Man anser vidare att ett språktest skulle kräva mycket resurser och administration som inte är motiverbart och att ett bättre sätt att uppnå målet är att arbeta med hur rekryteringar går till.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Alla barn i våra skolor och förskolor ska få möta personal med goda språkkunskaper i svenska. Vi i den rödgröna majoriteten agerar därför på flera punkter för att stärka skolans och förskolans möjlighet att ge alla barn en stark språkutveckling och möjlighet att lyckas i skolan, oavsett deras socioekonomiska bakgrund eller vilken stadsdel de bor i.

Inom förskolan ger vi medarbetare möjlighet att delta i kompetensutvecklingsinsatser i såväl språkutvecklande arbetssätt som insatser för att stärka deras kunskaper i svenska språket. Inom skolan har medarbetare som har svaga språkkunskaper möjligheten att få svenskundervisning som en kompetensutvecklingsinsats. Det är redan i dag möjligt att använda arbetsprover eller test av olika förmågor som ett komplement vid rekrytering.

I dagsläget saknas det statlig styrning gällande krav på språklig kompetens för medarbetare i förskolan och skolan. En större tydlighet och nationell samsyn skulle kunna bidra till bättre riktade kompetensutvecklingsinsatser. Det skulle också bidra till nödvändig styrning av fristående förskolor och skolor där vi idag har bristande insyn och kontroll över personalens språkliga kompetens.

Det språkutvecklande arbetet är högt prioriterat. Alla barn i Stockholm ska få gå i en förskola eller skola där de får tillgång till en god språkutveckling. Vi i det rödgröna styret vill fortsätta utveckla stadens modell för rekrytering samt stärka de pågående kompetensutvecklingsinsatserna för befintlig personal, snarare än att lägga tid och stora resurser på att införa administrativt krävande språktest.

Bilaga

Motion om språktest, dnr KS 2024/276-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 18 december 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen,
2. Att därutöver anföra följande

Kristdemokraterna anser att införandet av språktester är en önskvärd och viktig investering i stadens barn och unga. Utbildningsförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande att införandet av språktester är förenat med kostnader. Att genomföra språktest för befintlig personal är dock en engångskostnad och bör ses som en investering i verksamhetens kvalitet.

Stadens utbildningsförvaltning har till uppdrag att skapa de bästa förutsättningarna för stadens barn och ungdomar, varför det också behöver säkerställas att personalen i för-, grund- och gymnasieskolan samt övrig social verksamhet riktad till denna målgrupp, behärskar det svenska språket.

Särskilt uttalande av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna har lagt en rad förslag i syfte att öka kompetensen i svenska hos stadens förskolepersonal. Förslagen har bland annat avsett ett inrättande av språktest vid rekrytering av personal till stadens förskolor samt att fortbildningsinsatser för befintlig personal ska vara obligatoriska där behov identifieras.

Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är en förutsättning för att kunna vara en del av samhället. I Stockholm växer många barn upp utan svenska som modersmål och för en del av dessa barn innebär förskolan den första kontakten med det svenska samhället. Språkutveckling är en essentiell del av lärandet hos alla barn, men för de vars föräldrar har låga kunskaper i svenska kan språkutveckling i förskolan spela en avgörande roll för de framtida skolresultaten. Därför är det av stor vikt att barn tidigt ges goda förutsättningar att utveckla sina språkkunskaper.

Stockholms stads förskolerapport slår år efter år fast att staden måste göra mer för att förbättra svenskkunskaperna hos personal i förskolan. Goda kunskaper i svenska är avgörande för att förskolepersonal ska kunna utföra ett bra arbete. Därför är det oacceptabelt att språkkompetensen fortsatt är låg.

Ärendet

I motionen av Maurice Forslund (KD) konstateras att goda kunskaper i det svenska språket är en grundförutsättning för både den enskildes framtidsutsikter och en god samhällsgemenskap. För-, grund- och gymnasieskolan har en central roll i barns och ungdomars språkutveckling, såväl gällande läsförmågan som skrift- och talspråket. Skolans roll är inte minst viktig för barn och ungdomar som inte har svenska som modersmål i hemmet.

För att skapa de bästa förutsättningarna för stadens barn och ungdomar är det därför viktigt att personalen i för-, grund- och gymnasieskolan samt övrig social verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar behärskar det svenska språket. Dels för att kunna lära ut en god svenska till eleverna i språkundervisningen, dels för att säkerställa en miljö där eleverna ges möjligheter att utveckla sin svenska genom hela skoldagen i undervisningen och i sociala sammanhang.

Motionären föreslår därför följande.

- att det införs ett språktest för all pedagogisk personal vid stadens för-, grund och gymnasieskolor samt övrig social verksamhet i egen regi som riktar sig till barn och ungdomar
- att anställd personal som inte uppnår språkraven ska erbjudas utbildningsinsatser som syftar till att kraven nås

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning om att medarbetarnas språkkunskaper är en avgörande faktor för elevers språkutveckling, men bedömer att behov av fortbildning kan identifieras och åtgärdas inom ramen för pågående arbetssätt och resurser.

Att genomföra språktester på befintlig personal och även låta potentiella medarbetare genomföra tester skulle innebära stora kostnader och även en förlängd rekryteringstid. Eftersom de språkrav som ställs på medarbetare inom stadens pedagogiska verksamheter skiljer sig åt skulle också testerna behöva utformas utifrån olika nivåer och syften för att vara ändamålsenliga. Stadsledningskontoret bedömer att de resurser som ett sådant förfarande skulle ta i anspråk används bättre i andra insatser för att stärka elevers svenskunskaper och riktade insatser för att stärka medarbetare med svaga språkkunskaper.

Arbetet med att höja medarbetares kompetens i svenska språket utvecklas kontinuerligt. Genom dialog mellan arbetsgivare och arbetstagare identifieras eventuella behov av att utveckla medarbetares yrkessvenska och utbildningsinsatser planeras utifrån detta. För anställda med svaga svensk-kunskaper erbjuds anpassade utbildningsinsatser. Det är även möjligt att använda arbetsprover eller test av olika förmågor som ett komplement till ansökningshandlingar och intervjuer.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2024 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Linnéa Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 juli 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förskoleförvaltningen besvarar ärendet utifrån skolformen förskola.

Arbetet med att höja medarbetares kompetens i svenska språket i stadens kommunala förskolor har pågått sedan 2019 och arbetet utvecklas kontinuerligt. Det förekommer såväl lokalt utformade utbildningsinsatser som insatser i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen, Svenska för invandrare (SFI) och Skolverket. Genom dialog mellan arbetsgivare och arbetstagare kan eventuella behov av att utveckla medarbetares yrkessvenska identifieras och utbildningsinsatser planeras utifrån detta. Stadens arbetssätt för medarbetarsamtal är exempel på dialog mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Rapporten Förskola i Stockholm 2023 visar att behovet av att stärka medarbetares kompetens i svenska språket ser olika ut i staden och stadsdelsförvaltningarna har valt olika sätt att organisera insatserna. Allt fler stadsdelsförvaltningar använder sig av verksamhetsnära insatser grundade i yrkessvenska kombinerat med kollegialt arbetsplatslärande då behov att utveckla svenska språket identifierats. Förvaltningens bedömning är att behov av fortbildning kan identifieras inom ramen för pågående arbetssätt och resurser.

Avslutningsvis menar förskoleförvaltningen att rektorer har verktyg för att identifiera medarbetares behov av fortbildning, såväl inom svenska språket som förskolans undervisningsuppdrag i stort.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Särskilt uttalande av Linnéa Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Frida Bondesson (KD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen delar motionärens uppfattning om vikten av att anställda som möter barn och elever har goda språkkunskaper. Det gäller särskilt för barn och elever som inte har svensktalande föräldrar. Att de medarbetare som arbetar närmast barn med svaga svenskkunskaper själva har goda svenskkunskaper är också en förutsättning för att skolan ska kunna uppfylla det kompensatoriska uppdraget. Det är också förutsättning för att personalen ska kunna samarbeta och förstå varandra utan språkliga hinder. Motionären föreslår att ett språktest ska genomföras för befintlig personal. Det får också antas att den personal som ingår i en rekrytering också ska genomföra motsvarande test.

Utbildningsförvaltningen rekryterar ett stort antal medarbetare varje år och har cirka 16 000 medarbetare anställda idag. Att genomföra språktester på befintlig personal och även låta potentiella medarbetare genomföra tester skulle innebära stora kostnader och även en förlängd rekryteringstid. Eftersom de språkkrav som ställs på medarbetare inom förvaltningen skiljer sig åt skulle också testerna behöva utformas utifrån olika nivåer och syften för att vara ändamålsenliga. För de flesta tjänster som utlyses vid förvaltningen krävs det en högskoleutbildning vilket innebär att en majoritet av de medarbetare som ingår i en rekryteringsprocess och anställs också har genomgått utbildningar som kräver godkända betyg i svenska.

Förvaltningen anser att de kostnader och den administration som skulle vara förknippad med att genomföra språktester i en sådan omfattning som motionären föreslår inte är motiverade. De resurser som ett sådant förfarande skulle ta i anspråk används bättre i andra insatser för att stärka elevers svenskkunskaper och riktade insatser för att stärka medarbetare med svaga språkkunskaper, enligt förvaltningens bedömning.

Stockholm stad och utbildningsförvaltningen använder kompetensbaserad rekrytering som metod för att säkerställa rätt kompetens vid rekrytering. Den kompetensbaserade rekryteringen syftar till att alla sökande behandlas likvärdigt och att diskriminering inte ska förekomma. Det är möjligt att använda arbetsprover eller test av olika förmågor som ett komplement till ansökningshandlingar och intervjuer. Det kan till exempel vara test av språkkunskaper eller andra förmågor som är viktiga för den aktuella tjänsten. Inom utbildningsförvaltningen är det den rekryterande chefen som ansvarar för rekryteringen som bestämmer om tester ska användas. Chefen kan också ta stöd av rekryteringstjänster om det är motiverat, till exempel från serviceförvaltningen.

Medarbetare som har svaga språkkunskaper har redan idag möjligheten att få svenskundervisning som en kompetensutvecklingsinsats. Utbildningen finns på flera nivåer, däribland svenska som andraspråk på grundläggande nivå och svenska som andraspråk på gymnasienivå.

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Särskilt uttalande av Linnéa Vinge (SD)

Sverigedemokraterna har lagt en rad förslag i syfte att öka kompetensen i svenska hos stadens förskolepersonal. Förslagen har bland annat avsett ett inrättande av språktest vid rekrytering av personal till stadens förskolor samt att fortbildningsinsatser för befintlig personal ska vara obligatoriska där behov identifieras.

Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är en förutsättning för att kunna vara en del av samhället. I Stockholm växer många barn upp utan svenska som modersmål och för en del av dessa barn innebär förskolan den första kontakten med det svenska samhället.

Språkutveckling är en essentiell del av lärandet hos alla barn, men för de vars föräldrar har låga kunskaper i svenska kan språkutveckling i förskolan spela en avgörande roll för de framtida skolresultaten. Därför är det av stor vikt att barn tidigt ges goda förutsättningar att utveckla sina språkkunskaper.

Stockholms stads förskolerapport slår år efter år fast att staden måste göra mer för att förbättra svenskkunskaperna hos personal i förskolan. Goda kunskaper i svenska är avgörande för att förskolepersonal ska kunna utföra ett bra arbete. Därför är det oacceptabelt att språkkompetensen fortsatt är låg

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande av Linnéa Vinge (SD)

Sverigedemokraterna har lagt en rad förslag i syfte att öka kompetensen i svenska hos stadens förskolepersonal. Förslagen har bland annat avsett ett inrättande av språktest vid rekrytering av personal till stadens förskolor samt att fortbildningsinsatser för befintlig personal ska vara obligatoriska där behov identifieras.

Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är en förutsättning för att kunna vara en del av samhället. I Stockholm växer många barn upp utan svenska som modersmål och för en del av dessa barn innebär förskolan den första kontakten med det svenska samhället. Språkutveckling är en essentiell del av lärandet hos alla barn, men för de vars föräldrar har låga kunskaper i svenska kan språkutveckling i förskolan spela en avgörande roll för de framtida skolresultaten. Därför är det av stor vikt att barn tidigt ges goda förutsättningar att utveckla sina språkkunskaper.

Stockholms stads förskolerapport slår år efter år fast att staden måste göra mer för att förbättra svenskkunskaperna hos personal i förskolan. Goda kunskaper i svenska är

avgörande för att förskolepersonal ska kunna utföra ett bra arbete. Därför är det oacceptabelt att språkkompetensen fortsatt är låg.

Ersättaryttrande av Frida Bondesson (KD)

Utbildningsförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande att införandet av språktester är förenat med stora kostnader. Att genomföra språktest för befintlig personal är dock en engångskostnad och bör ses som en investering i verksamhetens kvalitet.

Förvaltningen har till uppdrag att skapa de bästa förutsättningarna för stadens barn och ungdomar, varför det också behöver säkerställas att personalen i för-, grund- och gymnasieskolan samt övrig social verksamhet riktad till denna målgrupp, behärskar det svenska språket. Kristdemokraterna anser att införandet av språktester är en önskvärd och viktig investering i stadens barn och unga.